

Voedseloverschotten krijgen tweede leven

In de keuken van de middelbare school De Kade in Brugge hakt een leerling wortels fijn. De groenten komen uit de plaatselijke supermarkt, waar ze niet verkocht geraakten.

Bedrijven bieden hun overschotten sinds kort aan via het online platform www.schenkingsbeurs.be. Via die weg komen ze in contact met geïnteresseerde sociale organisaties. Lees meer op p. 4.

Extra voordelen

Een oplossing voor een hardnekkig probleem levert onverwachts soms bijkomende voordelen op. Toen Amerikaanse universiteiten in 1968 het computernetwerk Arpanet oprichtten, deden ze dat om onderzoeksgegevens te delen. Al snel bleek hun uitvinding een bijzonder handig communicatiemiddel. Niet veel later was het internet geboren.

Hetzelfde geldt voor de circulaire economie. Initiatieven om grondstoffen te besparen, materialen te hergebruiken of de impact op ons leefmilieu tot een minimum te beperken, blijken ook andere voordelen op te leveren. Een mooi voorbeeld hiervan is de Schenkingsbeurs, een initiatief van onder meer Komosie dat ondersteund wordt door de OVAM (p. 4). Via dit online platform kunnen voedingsbedrijven, veilingen en supermarkten hun voedseloverschotten doneren aan sociale organisaties. Minder voedselverlies en afval en meteen ook een impuls voor de sociale economie en armoedebestrijding.

Zo'n toemaatje kan ook een stuk praktischer en dagdagelijkser zijn: dat bewijst de Buggybooker, de laureaat van de OVAM Ecodesign Award Pro 2015 (p. 6). Door

die moderne verhuurservice van duurzame kinderwagens, verbruiken ouders van jonge kinderen minder materialen en leggen ze minder kilometers met de auto af. Bovendien bespaart Buggybooker mama's en papa's het gezeul en geengel van kinderen op de achterbank, weet bedenker Frank Verheijden.

Ook in het Vlaamse bodembeheer vinden we zulke voorbeelden terug. Tegen 2019 pakt de OVAM alle risicolocaties in drinkwaterwingebieden aan (p. 5). Nieuwe verontreinigingen worden voorkomen, historische versneld aangepakt. Zo garanderen we Vlaanderen ook in de toekomst proper drinkwater.

Soms word je ook in de bloemetjes gezet voor die oplossingen. Die eer viel de OVAM en het Vlaams Materialenprogramma te beurt op The Circulars Awards tijdens het World Economic Forum in Davos (p. 2). Een hele eer en een belangrijke erkenning van de weg die Vlaanderen inzake duurzaam materialenbeheer is ingeslagen.

Jan Verheyen, woordvoerder

2

Prestigieuze Circulars Award voor Vlaams Materialenprogramma

5

OVAM pakt risicolocaties in drinkwaterwingebieden versneld aan

6

Op stap met de Buggybooker

Vlaanderen
is materiaalbewust

Begin dit jaar won het Vlaams Materialenprogramma (VMP) van de OVAM de prestigieuze Circulars Awards. De onderscheiding, die werd uitgereikt op het World Economic Forum in Davos, bekroont de beste en meest inspirerende projecten voor de circulaire economie. Het VMP schoot de hoofdvogel af in de categorie 'governments, cities and regions'. **Administrateur-generaal van de OVAM Henny De Baets is trots: "Deze unieke onderscheiding sterkt ons in de overtuiging dat we, samen met onze partners en stakeholders, de juiste aanpak gekozen hebben om met materialenbeheer de stap naar de circulaire economie te zetten."**

Henny De Baets, Administrateur-generaal van de OVAM

Mevrouw De Baets, waarom winnen de OVAM en het Vlaams Materialenprogramma deze prijs?

In de eerste plaats zijn er natuurlijk de cijfers die we kunnen voorleggen. De resultaten van vandaag zijn niet zomaar uit de lucht komen vallen. We kunnen bouwen op meer dan drie decennia ervaring met afvalstoffenbeheer. De jury was bijvoorbeeld onder de indruk van het feit dat we in Vlaanderen 71% van ons huishoudelijk afval en 74% van ons bedrijfsafval een tweede leven geven door middel van hergebruik, compostering of recyclage.

Maar wat uiteindelijk de doorslag gaf, was de unieke aanpak waar het Vlaams Materialenprogramma al van bij de start in 2011 voor staat. De jury was daar in haar verslag zeer duidelijk over. Ze wees op de indrukwekkende hoeveelheid initiatieven en projecten die onder de VMP-paraplu uitgevoerd worden, en op de medewerking van een groot aantal stakeholders en sectoren. Alleen zo creëer je de juiste cultuur om de omslag naar de circulaire economie in te zetten.

Vlaams Materialenprogramma wint prestigieuze Circulars Award

Hoe belangrijk acht u deze prijs?

Wat we doen met het Vlaams Materialenprogramma doen we natuurlijk niet om prijzen te winnen. We doen het omdat we ervan overtuigd zijn dat Vlaanderen om ecologische én economische redenen de stap moet zetten naar een circulaire economie, en omdat we van mening zijn dat wij daar met onze expertise een heel belangrijke bijdrage toe kunnen leveren.

Het belang van deze award schuilt voor mij dan ook vooral in de erkenning die we hiermee krijgen voor onze aanpak. De bekroning komt niet van de minsten. In de jury zaten onder meer William McDonough, de coauteur van het baanbrekende werk 'Cradle to Cradle'; Ellen MacArthur van de gelijknamige stichting, een vooraanstaand pleitbezorgster van de circulaire economie; en Janez Potocnik, voormalig EU-commissaris voor Milieu.

Ik wil deze erkenning ook gebruiken om onze partners in dit verhaal te bedanken: sectorfederaties als Agoria, Essenscia en VCB, kennisinstellingen als VITO en de Vlaamse universiteiten, middenveldor-

ganisaties als Bond Beter Leefmilieu, collega-overheden en vele anderen. Tegelijk wil ik hen overtuigen om samen met ons de schouders te blijven zetten onder het Vlaams Materialenprogramma. We zijn goed bezig, maar het werk is nog lang niet af.

Juist: wat brengt de toekomst voor het Vlaams Materialenprogramma?

De inhoudelijke uitdagingen blijven onveranderd, maar we zijn ondertussen vijf jaar bezig, en het is tijd voor VMP 2.0. Dat moet de uitdagingen van de circulaire economie nog efficiënter kunnen aanpakken. Momenteel bekijken we het framework en de organisatie van het VMP. Daarin moet in ieder geval plaats blijven voor kortetermijnacties, experimenten, visieontwikkeling en beleidsondersteunend wetenschappelijk onderzoek.

Nieuw is wel dat we nog meer over de grenzen willen kijken om goede ideeën op te doen. Te beginnen bij de andere laureaten en genomineerden van de Circulars Awards. Hun projecten en initiatieven kunnen ons ongetwijfeld inspiratie opleveren.

Voer voor inspiratie: drie grensverleggende laureaten

Koop geen lampen meer, huur licht

Philips gooit zijn businessmodel drastisch om. In de plaats van lampen te verkopen, verhuurt de verlichtingsproducent licht. Voor die circulaire product-dienstcombinatie werd Philips op de Circular Awards uitgeroepen tot beste multinational in de circulaire economie.

De luchthaven van Schiphol koopt niet langer lampen aan. Ze betaalt Philips voor de dienst 'licht' en die blijft op zijn beurt eigenaar van de armaturen en de elektrische installaties.

Circular Lighting of circulaire verlichting, zo noemt Philips deze nieuwe product-dienstcombinatie. De klant betaalt niet langer voor de verlichtingsinstallatie, hij betaalt voor het gebruik van licht. Met Circular Lighting trekt Philips de kaart van de circulaire economie, die afval zo veel mogelijk voorkomt en grondstoffen maximaal hergebruikt of recycleert.

Dit nieuwe, circulaire businessmodel halveert het energieverbruik. Bovendien ontwierp Philips armaturen die 75% langer meegaan en waarvan de onderdelen afzonderlijk kunnen worden vervangen. Dankzij die ecodesigntechnieken blijven de onderhoudskosten en het materiaalgebruik binnen de perken.

Meer info: www.lighting.philips.be/systemen/circular-lighting.html

Canada ijvert voor omslag naar kringlooeconomie

Overheden, bedrijven en ngo's trekken in Canada aan hetzelfde zeel om de omslag naar de kringlooeconomie te maken. Op het World Economic Forum schopte de National Zero Waste Council het tot finalist in de categorie 'governments, cities and regions'.

Jaarlijks belanden in Canada 300 miljoen maaltijden op stortplaatsen. 40% ervan komt van voedselproducenten en -leveranciers. De verwerking van die afvalberg zadelt steden en gemeenten op met een torenhoge kost en belast het milieu. Voedselverspilling aanpakken is een van de belangrijkste strijdpunten van de Canadese National Zero Waste Council. Concreet pleit de publiek-private organisatie voor een federale taks die bedrijven aanmoedigt om voedsel te doneren aan goede doelen.

In Canada geven lokale besturen jaarlijks ongeveer 1,9 miljard euro uit voor het beheer van 34 miljoen ton afval. De National Zero Waste Council wil afstappen van afvalbeheer en inzetten op afvalpreventie en -recyclage. De coalitie verenigt overheden, bedrijven en ngo's. Samen bundelen ze de krachten om in heel Canada een mentaliteitswijziging in gang te zetten. De kringlooeconomie wordt daarbij uitgedragen als kans om te investeren in innovatie, jobcreatie, competitiviteit en kostenreductie.

Meer info: www.nzwc.ca

Rubberheffing financiert recyclage autobanden

Het concept is simpel: bandenproducenten betalen een heffing op elke kilo rubber die ze maken en met dat geld wordt de inzameling en recyclage van afgedankte autobanden gefinancierd. Het Zuid-Afrikaanse Redisa kreeg er in Davos de tweede prijs in de categorie 'governments, cities and regions' voor.

Verspreid over Zuid-Afrika liggen 60 miljoen afgedankte banden. Elk jaar komen daar 10 miljoen bij. Autobanden worden zo ontworpen dat ze nagenoeg niet kapot te krijgen zijn. Zolang ze in gebruik zijn, is dat een positieve eigenschap, maar zodra ze afgedankt worden, bemoelijkt het de recyclage. In Zuid-Afrika wordt het overgrote deel van de afvalbanden verbrand om het metaal te recupereren. Daarbij komen giftige stoffen vrij, die in de lucht, het water en de bodem belanden.

Om dat probleem aan te pakken richtte de Zuid-Afrikaanse regering Redisa op, dat staat voor Recycling and Economic Development Initiative of South Africa. Redisa haalt haar inkomsten uit een heffing van 20 eurocent op elke kilo bandenrubber die producenten of invoerders op de Zuid-Afrikaanse markt brengen. Met dat geld betaalt ze kleine handelaars die zich als inzamelaar van oude banden registreren.

De inzamelaars halen autobanden op bij dealers of op stortplaatsen. In ruil voor een vergoeding leveren ze hun lading aan een van de recyclage-depots van Redisa. De afgedankte banden worden tot kruim vermalen. Dat wordt als grondstof

gebruikt voor de productie van rubberen matten of gemengd met beton voor de aanleg van wegen. Voor de vervaardiging van nieuwe banden is het materiaal nog niet geschikt. Daarvoor voldoet de kwaliteit van het vermalen bandenkruim niet. Voor Redisa in 2013 van start ging, bedroeg de terugname van oude banden in Zuid-Afrika 3%, na 18 maanden was dat al 70%.

Naast het autobandenproject financiert Redisa onderzoek naar alternatieve toepassingen voor het rubberrecycalaat, en naar ecodesign van banden, zodat ze in de toekomst makkelijker te recycleren zijn. In de toekomst wil Redisa zijn circulaire model uitbreiden naar andere afvalstromen.

Meer info: www.redisa.org.za

Online schenkingsbeurs: doneer voedsel in enkele muisklikken

Voedseloverschotten vinden mensen in armoede

Elke dag kloppen zo'n 30 à 40 gezinnen aan bij de sociale kruidenierszaak De KABA. Om steeds voldoende verse groenten in de rekken te krijgen doet de winkel sinds kort ook een beroep op de Schenkingsbeurs, het online platform voor de uitwisseling van voedselgiften.

In de keuken van de middelbare school De Kade in Brugge hakken vijf jongeren met een visuele beperking naarstig wortels en uien fijn. Ze maken verse soep voor De KABA, een sociale kruidenierszaak in hartje Brugge. Leerling Dean Naeye legt uit: "Bij De KABA kunnen mensen die het moeilijker hebben, goede producten kopen tegen een goedkopere prijs." Klasgenoot Silanka Hermly vult aan: "We maken de soep met overschotten die de winkels anders weggooien. De groenten zien er misschien minder gaaf uit, maar ze zijn even lekker en gezond."

De leerlingen zijn duidelijk goed op de hoogte van het project waaraan ze meewerken. Tom Feys, maatschappelijk werker in De KABA: "Om aan vers fruit en groenten te komen, werken we samen met verschillende kruidenierszaken in de buurt, grootwarenhuizen en de groenteveiling in Roeselare. We halen daar dagelijks groenten en fruit op die niet verkocht zijn of uit de winkelrekken zijn gehaald."

40 gezinnen

In de sociale kruidenierszaak kunnen mensen enkel terecht na doorverwijzing door het OCMW of andere sociale diensten. Momenteel komen elke dag zo'n 30 à 40 gezinnen naar De KABA. De winkel moet continu op zoek naar voldoende verse producten. Dirk De fauw, voorzitter van het OCMW Brugge en bezieler van het project: "We hebben gelukkig enkele structurele samenwerkingen opgebouwd. Want het is voor een kleine winkel niet gemakkelijk om in contact te komen met grote bedrijven."

Naast die structurele samenwerkingen doet De KABA sinds kort ook een beroep op de Schenkingsbeurs, het online platform voor de uitwisseling van voedselgiften (zie kaderstuk). Bedrijven met overvloedige goederen bieden hun overschotten aan via de website en komen zo in contact met geïnteresseerde sociale organisaties. Tom Feys: "We juichen een initiatief als de Schenkingsbeurs toe. Het aanbod van voedseloverschotten moet nog groeien, maar in de toekomst zullen wij ongetwijfeld nog meer van het medium gebruik maken."

De Schenkingsbeurs maakt het vinden van overschotten niet alleen makkelijker, ze respecteert ook de kwaliteitsnormen van de schenker: "Alle deelnemende ontvangers aanvaarden een kwaliteitscharter bij hun inschrijving. Ze verbinden zich er onder meer toe om alle producten conform de regelgeving rond voedselveiligheid te behandelen. Bovendien wordt hun aansluiting bij het federaal voedselagentschap FAVV gecontroleerd. Ook wij hechten veel belang aan voedselveiligheid en verdelen nooit producten die over datum zijn

Soep en confituur

Maar ook een sociale kruidenierszaak heeft onverkochte groenten. Dirk De fauw: "Zo ontstond het idee om zelf overschotten te verwerken in soep, confituur en appelmoes en die te verkopen aan onze klanten. We werken daarvoor samen met twee scholen uit Brugge, De Kade en De Varenens. Via dit project bespreken de leerkrachten ook thema's als ecologie, klimaat, voeding en sociale ongelijkheid met de jongeren."

Ook De KABA probeert zijn klanten bewust te maken van de problematiek van voedselverlies. Tom Feys: "Dat lukt bij de een uiteraard al beter dan bij de ander. Maar stilaan merk je wel een mentaliteitswijziging, niet alleen bij onze klanten maar bij de hele bevolking. Het besef groeit dat een tomaat met een uitstulping geen slechte tomaat is."

"SCHENKINGSBEURS IS INTERESSANTE TOOL VOOR HEEL DE KETEN ..."

De Brusselse vroegmarkt vernietigt niet langer de honderden kilo's fruit en groenten die na een marktdag overblijven, maar schenkt ze als voedselhulp aan sociale organisaties. Dat doet ze via de Schenkingsbeurs, het online platform voor de donatie van voedsel aan sociale organisaties.

Jaarlijks gaat in Vlaanderen ongeveer 2 miljoen ton voedsel en nevenstromen verloren. Tegelijk doen meer dan 240.000 Vlamingen een beroep op voedselhulp. Die mismatch was voor veel sociale kruideniers, sociale res-

taurants en voedselbedrijven lang een bron van frustratie. De Schenkingsbeurs wil daar komaf mee maken.

Het platform ging officieel van start op 29 oktober 2015. "De Schenkingsbeurs telt ondertussen al 250 organisaties uit heel België die voedseloverschotten ontvangen", vertelt Etienne Rubens van initiatiefnemer Komosie, de koepel van milieuondernemers in de sociale economie. "Diverse schenkers schreven zich al in op de Schenkingsbeurs. Maar de vraag naar voedseloverschotten is groter dan het huidige aanbod. Maandelijks wordt via de beurs veertig ton voedsel geschonken, maar dat mag gerust meer zijn. Daarom werken we intensief samen met de federaties van de voedingssector. Via hun communicatiekanalen zullen ze hun leden de komende maanden informeren over het platform."

De Schenkingsbeurs is een initiatief van Komosie, Fédération des Services Sociaux (FdSS) en Level IT, een Luiks informaticabedrijf dat het online platform ont-

wikkelde. Ook de OVAM en COMEOS steunen de Schenkingsbeurs, net als de federale, Vlaamse, Waalse en Brusselse overheid.

... én voor de lokale besturen!

Ook voor lokale besturen is het platform een interessante tool om aan armoedebestrijding te doen en voedselverlies tegen te gaan. Etienne Rubens: "Gemeenten hebben op www.schenkingsbeurs.be een aparte toegang. Ze krijgen er een globaal anoniem overzicht van alle schenkingen die in hun regio plaatsvinden. Bovendien kunnen lokale besturen een coördinerende of zelfs faciliterende rol opnemen om schenkingen mogelijk te maken. Kortrijk stelt bijvoorbeeld een bestelwagen ter beschikking voor de levering van voedseloverschotten aan sociale organisaties op hun grondgebied."

Interesse?
Op www.schenkingsbeurs.be vindt u meer info en kunt u zich inschrijven.

Hebt u nog vragen of wilt u sponsor worden van de Schenkingsbeurs?
Contacteer schenkingsbeurs@komosie.be

OVAM pakt risicolocaties in drinkwaterwingebieden versneld aan

Gezond drinkwater zoekt gezonde bodem

Een glas drinkwater uit de kraan is gezond, goedkoop en beter voor het milieu. Om ook in de toekomst gezond kraantjeswater te kunnen drinken, wil Vlaanderen zijn drinkwater voorraad beschermen. Tegen 2019 pakt de OVAM daarom alle risicolocaties in drinkwaterwingebieden aan.

330 miljoen kubieke meter, zo veel drinkwater produceerden de acht Vlaamse drinkwatermaatschappijen in 2014. Dat grond- en oppervlaktewater pompen ze op uit drinkwaterwingebieden, zones waar men water wint voor de productie van drinkwater.

De Vlaamse Regering wil die kwetsbare gebieden optimaal beschermen. Zo staat het in haar regeerakkoord van 2014. Dat moet garanderen dat we in de toekomst kunnen blijven genieten van gezond drinkwater.

In Vlaanderen liggen 110 gemeenten in drinkwaterwingebied. Een daarvan is As, op de grens van de Kempen en het Maasland, tussen heidevelden en uitgestrekte bossen. Bijna de helft van het grondgebied is aangeduid als drinkwaterwingebied. Nina Peeters van de OVAM: "Alle gemeenten hebben de wettelijke verplichting om de actieve risicogebieden zoals tankstations en metaalbewerkende bedrijven op hun grondgebied te inventariseren, die informatie te bewaren en ze met ons uit te wisselen."

Wipschieten

De gemeente As bracht op haar grondgebied twintig risicolocaties in kaart. Milieuumbtenaar Willy Van Roten: "Het gaat om bestaande risicolocaties zoals de voormalige gemeentelijke technische dienst, herstell-werkplaatsen en tankstations, maar ook om historische gronden: oude grindgroeven, de oude gemeentelijke stortplaatsen en twee schootsvelden van het wipschieten; in het verleden schoot de lokale schuttersclub daar zonder kogelvanger met loden kogels naar de staande wip. Waar die kogels terechtgekomen zijn, is de grond vandaag mogelijk verontreinigd."

Tegen 2019 wil de OVAM alle risicolocaties in kwetsbare gebieden versneld aanpakken. Nina Peeters: "Om te beginnen hebben we alle risicogebieden in grondwaterbeschermingsgebieden opgespoord. Bedrijven die daar actief zijn, moeten aan strengere regels voor een milieuvergunning voldoen. Zo moeten ze alles in het werk stellen om bodemverontreiniging te voorkomen. De OVAM volgt de bekende bodemdossiers nu strikt op, zodat alle saneringen tegen 2019 opgestart kunnen worden."

"In Vlaanderen liggen 110 gemeenten in drinkwaterwingebied."

Aanpak op maat

Voor locaties waar nog geen bodemonderzoek werd uitgevoerd, rolde de OVAM een aanpak op maat uit. In 2015 ontvingen alle eigenaars een brief waarin de OVAM haar aanpak toelichtte. Nina Peeters: "Bodemsaneringsdeskundigen gaan na of de ondernemingen in de beschermingszones de verplichte bodemonderzoeken al hebben uitgevoerd. Voor gronden waar bedrijven in het verleden de bodem of het grondwater mogelijk hebben verontreinigd, bekijken we of de huidige eigenaars of gebruikers daar verantwoordelijk voor zijn. Is dat niet het geval, dan neemt de OVAM de bodemonderzoeken en eventuele sanering op zich."

Willy Van Roten: "De OVAM heeft ons vorig jaar op de hoogte gebracht dat ze de drinkwaterwingebieden versneld wilde screenen. Sindsdien krijgen we voor

Van brongsteterij naar sociale woonwijk

Met de sanering van de voormalige brongsteterij in Halle plaveide de OVAM dit voorjaar de weg naar 19 nieuwe sociale woningen.

Van 1930 tot 1994 werden in de Fonteinstraat in Halle bronzen beelden gegoten. Die ambacht verontreinigde de bodem met zware metalen en polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's). Bovenop die vervuilde grond stonden tot voor kort de industriële gebouwen van de oude brongsteterij. Tot voor kort, want de nieuwe eigenaar, de sociale huisvestingsmaatschappij Woonpunt Zennevallei, wil er 19 sociale nieuwbouwwoningen optrekken, palend aan een buurtpark.

In een overeenkomst legden de OVAM en Woonpunt Zennevallei begin dit jaar het verloop van afbraakwerken, saneringswerken en bouwwerken in detail vast. Begin maart werden de gebouwen afgebroken en de verharding verwijderd. Waar de nieuwe gebouwen komen werd de bovenste halve meter verontreinigde grond afgegraven en afgevoerd naar een erkende verwerker. Op de plek waar straks de tuintjes komen, werd de bovenste laag aangevuld met teelaarde.

de risicolocaties van de gemeente zo nu en dan de vraag om de terreinen te openen zodat de bodemsaneringsdeskundige er onderzoeken kan uitvoeren."

Voor acht van de twintig risicolocaties in de gemeente As was het bodemonderzoek al klaar. Op de helft is de sanering aan de gang, op de andere helft bleek de bodem niet verontreinigd. Voor vijf andere locaties voert de OVAM zelf bodemonderzoeken uit. Midden 2016 moet duidelijk worden of de grond daar al dan niet verontreinigd is.

Uitleendienst voor kinderwagens wint OVAM Ecodesign Award

Op stap met de buggybooker

Frank Verheijden was het gejangel van zijn twee dochters op de achterbank danig beu. Hij startte een uitleendienst van kinderwagens, zodat zijn gezin vaker met het openbaar vervoer kon reizen. "Leuker voor de kinderen en minder stresserend voor de ouders." Met zijn idee kaapte Verheijden de OVAM Ecodesign Award PRO weg voor 'product op de markt'. Tijd voor een praktijktest.

Het is een heldere winterdag en de hemel boven de Leuvense binnenstad kleurt staalblauw. Ondanks de ijzige noorderwind zijn de terrasjes op de Oude Markt flink gevuld met studenten. Voor Eline Obermüller en haar dochtertje Judith van 1 jaar is het daar nog wat te koud voor. Eline is verkoopster en heeft vandaag haar vrije dag. Het uitgelezen moment om wat boodschappen te doen. Ze rijdt Judith rond in een gehuurde kinderwagen van Buggybooker. "Het is de eerste keer dat ik zo'n buggy heb geboekt", vertelt ze. "Ik heb hem deze ochtend gereserveerd op de website van Buggybooker. Zo was ik zeker dat er een exemplaar op ons zou wachten aan het Rector De Somerplein, waar mijn bus uit Wijgmaal stopt."

Het concept van de Buggybooker is eenvoudig: op www.buggybooker.com reserveer je een kinderwagen en die staat even later klaar op de plaats van afspraak. De verhuurservice maakt het ook voor gezinnen met jonge kinderen mogelijk om zich met de fiets of het openbaar vervoer te verplaatsen. Frank Verheijden van Buggybooker: "Kinderen vinden het doorgaans veel leuker om met de trein of de fietskar te reizen. Ook voor ouders is dat minder stresserend. Ik kwam op het idee om een verhuurdienst op te starten omdat ik het gejangel van mijn twee dochters op de achterbank beu was."

Gedaan met zeulen

Eline is alvast overtuigd: "Als je op stap bent met een kind, ben je sowieso al zwaar beladen. Op de bus een baby én een luiertas én een buggy meesleuren, is bijzonder onhandig. Ik denk dat ik in de toekomst daarom vaker een kinderwagen zal huren. Het is gratis én gemakkelijk in gebruik: hij rijdt goed, ook over kasseien, en het opbergvak onder het zitje is praktisch."

Dat Eline de gebruiksvriendelijkheid van Buggybooker roemt, is niet toevallig, weet Frank Verheijden. "Van bij het begin hebben we gezinnen bij het ontwerp van de buggy en de uitrol van de service betrokken. In een proefproject in Leuven stelden we eerst een prototype ter beschikking. Op basis van de reacties van gebruikers hebben we de buggy wendbaarder gemaakt zodat mensen ook in winkels en cafés gemakkelijk kunnen manoeuvreren. Daarnaast hebben we het stuur zo ontworpen dat zowel grote als kleine mensen er gemakkelijk mee overweg kunnen. Ook handig is dat je de buggy als kinderstoel aan een tafel kunt schuiven. Zo neemt hij niet onnodig plaats in en kan je kindje mee aan tafel eten."

Zwakke schakel

Eline heeft wel een kanttekening: "Ik vind het jammer dat ik de buggy niet in ligstand kan zetten zodat mijn dochter een dutje kan doen. En bij heel kleine kinderen is het leuk om de baby naar je toe te draaien, zodat je elkaar kunt zien." Dat de kinderwagen van Buggybooker niet moduleerbaar is, heeft zo zijn redenen, vertelt Frank Verheijden: hij is zo ontworpen dat hij zo lang mogelijk meegaat. De scharnieren om buggy's op te vouwen, het zitje neer te klappen of te draaien zijn vaak de zwakke schakel. Wij hebben ervoor gekozen om die mogelijkheden niet te voorzien, zodat de kinderwagen langer meegaat."

Het is niet het enige dat Buggybooker duurzaam maakt. "De kinderwagens worden in Vlaanderen gemaakt, uit herbruikbare materialen. Ook het concept an sich is ecologisch verantwoord: door een buggy te huren, hoef je er geen aan te kopen en verbruik je minder kostbare materialen. Bovendien ben je sneller geneigd om er met de fiets of het openbaar vervoer op uit te trekken omdat je op je bestemming een buggy kunt lenen."

Eline vult aan: "Mijn vriend en ik overwegen om een tweede gezinsauto aan te schaffen om me het gezeul met de buggy en andere babyspullen te besparen. Maar nu ik Buggybooker heb getest, kunnen we ons misschien wel redden op deze manier."

Center Parks

Buggybooker heeft de wind in de zeilen. Het bedrijfje ging van start in november 2014 en is vandaag actief op een vijftiental locaties in Vlaanderen en Nederland, in steden als Leuven, Hasselt, Mechelen, Oostende, Lommel, Eindhoven, Maastricht ... Ook de uitleencijfers zijn veelbelovend. Frank Verheijden: "In Leuven werden onze buggy's op zes maanden tijd meer dan 600 keer uitgeleend. We willen onze service nu uitbreiden over Vlaanderen. Elke gemeente of ondernemer kan zelf een buggypunt beginnen. Zo biedt vakantiepark Center Parcs sinds kort onze kinderwagens aan haar bezoekers aan. Voor gemeenten en bedrijven is de buggy een unieke communicatie- en reclame-tool: mensen komen er overal mee en dat garandeert een grote zichtbaarheid."

Ook op stap met Buggybooker? Kijk op www.buggybooker.com

Van links naar rechts: Wilfried De Nijs (voormalig inspecteur-generaal van de OVAM), Hubert Bocken (hoogleraar burgerlijk recht), Donatienne Ryckbost (advocate) en Norbert De Batselier (voormalig Vlaams minister van Leefmilieu en parlementsvoorzitter)

Op 4 december organiseerde de OVAM een congres naar aanleiding van het einde van het Internationale Jaar van de Bodem. Opmerkelijke gasten waren vier pioniers van het allereerste Vlaamse bodemsaneringsdecreet uit 1995. Voor OVAM.link kijken ze terug.

Hadden julle 20 jaar geleden kunnen vermoeden dat het zo'n vaart zou lopen met het bodemdecreet?

Wilfried De Nijs (voormalig inspecteur-generaal van de OVAM): Eerlijk gezegd: het was ook voor ons een serieus vraagteken wat het resultaat zou zijn. Zo hadden we er geen enkel idee van hoeveel overdrachten er in Vlaanderen dagelijks gebeurden.

Hubert Bocken (hoogleraar burgerlijk recht): Eind jaren tachtig moesten er in Vlaanderen heel wat terreinen opgeruimd en gesaneerd worden zonder dat er een wettelijk kader voor was. Zo is het idee voor een bodemdecreet ontstaan. De ambities waren hoog: men wilde een attest verplicht maken bij iedere overdracht van gronden, en bij risicogronden zelfs een onderzoek. Mijn idee was dat het aantal onderzoeken en saneringen na enkele jaren zou pieken, maar daarna snel zou afnemen. Niemand had kunnen voorspellen dat het saneringsbeleid 20 jaar later zo omvangrijk zou zijn.

Donatienne Ryckbost (advocate): De historische verontreiniging bleek dan ook vele malen groter dan we toen dachten. Nieuwe verontreinigingen hebben we redelijk goed onder controle, maar die historische erfenis zorgt ervoor dat het bodembeleid is blijven groeien.

Norbert De Batselier (voormalig Vlaams minister van Leefmilieu en parlementsvoorzitter): Je mag de historische context ook niet vergeten. Tot de jaren 80 beschouwde men grond als een gratis grondstof. Pas toen we er mee in de problemen kwamen en vaststelden dat het afvalstoffendecreet geen sluitende oplossing kon bieden, zijn we gaan denken aan een bodemdecreet.

WDN: Inderdaad, het afvalstoffendecreet bevatte welgeteld één artikeltje over bodemsanering. Gewapend met dat artikel hebben we de sanering van de arseenfabriek in Bocholt aangevat, maar daar was de Raad van State het niet mee eens. Die vond dat ene artikel onvoldoende als rechtsgrond.

NDB: Het decreet kon er pas komen toen iedereen inzag dat er een economische, een ecologische én een juridische noodzaak voor bestond. En dan nog ging het niet zonder slag of stoot. De boeren bijvoorbeeld waren fel gekant tegen nog meer reglementering, na het mestactieplan dat al voor zoveel beroering had gezorgd.

Een commissie moest de basis voor zo'n decreet leggen: de commissie Bocken.

HB (lacht): Ik noem ze zelf liever de commissie-milieurecht. Ons uitgangspunt was dat er veel milieurecht was,

20 jaar Bodemdecreet de pioniers kijken terug

maar dat het niet werkte. Voor elk thema moest je steeds dezelfde problemen oplossen: bepalen wat mag en wat niet, administratieve structuren opzetten, vastleggen hoe je gaat handhaven ... Het idee achter de commissie was om dat in algemeen geldende bepalingen te gieten en alleen nog sectoraal milieurecht te creëren wanneer het echt nodig was. In de eerste versie van onze teksten stond overigens nog niets over bodemsanering. De sanering in Bocholt heeft daar verandering in gebracht. Vanaf dan liepen onze belangen gelijk.

Bloed, zweet en tranen

Heel de wereld kijkt vandaag naar het Vlaamse bodembeheer. Zijn wij 20 jaar geleden elders de mosterd gaan halen?

NDB: Ah ja, natuurlijk. De definitie van bodem bijvoorbeeld - het feit dat je geen onderscheid mag maken tussen het land, de ondergrond en het grondwater - hebben we uit Nederland gehaald. En het idee van de bodemattesten kwam uit de VS, meer bepaald uit de staat New Jersey.

De overdracht is een sleutelbegrip in het decreet. Hoe is men juridisch tot die keuze gekomen?

WDN: Er waren begin jaren negentig heel wat discussies over hoe dat precies geregeld moest worden - regionaal of federaal - en hoe zich dat verhiel tot het eigendomsrecht. Door de overdracht centraal te stellen hebben we dat kunnen oplossen.

DR: We wilden vermijden dat we zouden verzanden in juridische discussies over wie saneringsplichtig of aansprakelijk is. De overdracht is gekoppeld aan het economisch leven en de wil om over te dragen. Zo voorkom je jarenlange procedures.

HB: Aan de overdracht werd ook een informatieplicht gekoppeld: om de koper te beschermen, moest er bij iedere verkoop een attest worden afgeleverd. Dat was behoorlijk ingrijpend, want zonder zo'n attest kon je de verkoop nietig laten verklaren. Daar hebben de notarissen toen fel tegen gereageerd.

WDN: Ik herinner me een jaarvergadering van de notarissen. Vijfhonderd notarissen, allemaal tegenstanders. Maar langzaam is dat gekeerd. Onder meer doordat we standaardteksten hebben laten opstellen voor in de notariële aktes.

NDB: De notarissen stonden ook niet alleen in hun verzet. Vanuit de hoek van de werkgevers en de middenstands- en landbouworganisaties werden er veel

bezwaren ingefluisterd bij de parlementsleden. Er zijn heel wat amendementen ingediend, er zijn ook zaken afgezwakt, maar we hebben doorgedruwd.

WDN: Uiteindelijk werd het decreet makkelijk goedgekeurd en heeft bij de stemming slechts één partij zich onthouden.

En dan komt de uitvoering van het decreet bij de OVAM terecht. Hoe ging dat, die eerste jaren?

WDN: Dat heeft me bloed, zweet en tranen gekost. In het begin waren we slechts met vijf mensen. We hebben toen letterlijk zeven dagen op zeven gewerkt. De softwareleveranciers die voor ons het computersysteem voor de bodemattesten moesten ontwerpen, heb ik bijvoorbeeld serieus onder druk moeten zetten. We kregen ook honderden telefoontjes van mensen die allemaal hun dossier als eerste behandeld wilden zien.

NDB: In het Vlaams Parlement werd de vraag gesteld of de OVAM wel opgewassen was tegen die opdracht. En dat waren ze in feite niet: ze hadden er het personeel niet voor. Dus hebben we mensen en middelen vrijgemaakt.

HB: En gelukkig maar. Als het decreet nu zo'n succes is, dan komt dat minstens ten dele doordat de uitvoering bij de OVAM terechtgekomen is. De OVAM was simpelweg performanter dan traditionele overheidsorganisaties. Ze had een operationele onafhankelijkheid die maakte dat ze zelf beslissingen kon nemen.

Wat brengt de toekomst nog voor het bodemdecreet?

WDN: Er moeten nog een aantal grote saneringsprojecten uitgevoerd worden. Ik denk ook dat de OVAM vooral gestructureerd moet blijven verder werken, onder andere met sectorfondsen.

DR: Ik kijk met belangstelling naar cofinanciering, brownfieldregelingen of het spreiden van de saneringsplicht over verschillende partijen. Dat zijn slimme beleidsinstrumenten die een stimulans geven om tot overeenkomsten te komen en oplossingen te bieden in complexe saneringsdossiers.

NDB: Het decreet is er destijds gekomen om de gezondheid en leefomgeving van de mensen te verbeteren. Voor mij betekent dat vandaag dat je bodem moet integreren in het geheel van de samenleving, en waar mogelijk verbanden moet leggen met economie, landbouw of waarom niet het materiaalbeleid. Onze bodem is een eindige grondstof, maar we moeten hem eindelijk ook kunnen hergebruiken.

Vilvoorde oogt weer lentefris

Op 12 maart werd in Vilvoorde het startschot gegeven voor de jaarlijkse lenteschoonmaakacties in Vlaanderen. Een levensechte 3D-tekening toonde met een knipoog aan dat afval in de vuilbak werpen helemaal niet zo moeilijk is."

Al voor de elfde keer organiseerde Vilvoorde een grote lentepoets om de straten en pleinen van de stad zwerfvuivrij te maken. "Hoe klein de inspanning ook, iedereen kan meewerken aan een nette buurt", zegt Katrien Vaes, schepen van openbare werken, wijlzorg en groen van de stad Vilvoorde.

De stad riep alle Vilvoordenaren op om op zaterdag 12 maart samen met hun burens of vereniging zwerfvuil te ruimen. Vilvoorde stelde daarvoor het nodige materiaal ter beschikking: handschoenen, vuilniszakken, een prikstok ... en kwam het vuilnis de dag zelf nog ophalen. De oogst: 85 vuilniszakken vol zwerfvuil.

"Het initiatief moet niet alleen resulteren in een propere wijk", vertelt Katrien Vaes. "Het heeft ook een buurtversterkende functie: door samen de handen uit de mouwen te steken en achteraf na te kaarten bij een glaasje, leren buurtbewoners elkaar beter kennen. Dat bevordert de sociale cohesie."

Ergeren

De lentepoets is het jaarlijkse sluitstuk van het zwerfvuilbeleid van Vilvoorde. Katrien Vaes: "Zwerfvuil is ook in onze stad een hardnekkig probleem dat je niet in een handomdraai oplost. We weten dat onze inwoners belang hechten aan een nette buurt en dat velen zich aan zwerfvuil ergeren. Daarom volgen we het van nabij op."

Zo bouwde Vilvoorde een heuse vrijwilligerswerking uit. Een kleine honderd vrijwilligers zijn dag in, dag uit in de weer om zwerfvuil te ruimen. Katrien Vaes: "Ze nemen elk een stukje van de buurt voor hun rekening.

Van de stad krijgen ze alle materiaal ter beschikking en een verzekering. Hoe en wanneer ze zwerfvuil oprapen, dat kiezen ze volledig zelf. Het ingezamelde afval brengen ze naar een inzamelpunt waar de reinigingsdienst het wekelijks komt ophalen."

Sociale controle

De straatvrijwilligers zijn enorm belangrijk voor de stad, onderstreept Katrien Vaes: "Ze zijn de oren en ogen van Vilvoorde. Ze brengen ons op de hoogte als ze ergens een sluikstort signaleren, en hun werk en aanwezigheid zorgt voor een belangrijke sociale controle in de wijk. En dat werkt: uit onze jaarlijkse netheidsbarometer blijkt dat het de goede richting uitgaat en dat het zwerfvuil afneemt. Om alle vrijwilligers te bedanken voor hun inzet, nodigen we hen elk jaar uit voor een drink en een kleine attentie op het stadhuis."

De vrijwilligers zijn voor Vilvoorde dan wel onmisbaar, elke inwoner kan zijn steentje bijdragen aan een nette buurt, vindt Katrien Vaes: "Door het blikje dat ze net hebben leeggedronken in de vuilnisbak te gooien of de papierwikkels in de jaszak te stoppen om hem later weg te gooien. Hoe klein de inspanning ook, iedereen kan meewerken aan een nette buurt. Hoe mooier en properder een buurt oogt, hoe beter bewoners en voorbijgangers er zich voelen."

Meer weten?

De OVAM is geïnteresseerd in uw vragen, opmerkingen en suggesties.

Schrijf ons via
ovam.link@ovam.be

www.facebook.com/ovam.be

[@PersAtOVAM](https://twitter.com/PersAtOVAM)

Colofon

Verantwoordelijke uitgever en hoofdredacteur: Jan Verheyen - Redactieraad: Sofie Feytons, Lander Wantens, Ilse Pepermans, Sofie De Keyser, Willy Sarlee en Anne Vandeputte. Redactieadres: OVAM, Stationsstraat 110, 2800 Mechelen, ovam.link@ovam.be - Foto's: OVAM, Bart Lasuy, Karlien Claeys, Paul Van Welden, Redisa, Philips, Shutterstock. Redactie en realisatie: www.pantareinpublishing.be. Wettelijk depotnummer: D/2016/5024/04 - Oplage: 3250 ex. - De meningen die derden in dit magazine vertolken, vallen buiten de verantwoordelijkheid van de OVAM. Gegevens uit deze nieuwsbrief mag u overnemen mits de bron wordt vermeld. De OVAM en de bij deze uitgave betrokken redactie en medewerkers aanvaarden geen aansprakelijkheid voor gevolgen die zouden kunnen ontstaan uit het gebruik van in deze uitgave opgenomen informatie.

Bekijk het ludieke filmpje over de 'indevuilbakactie' op <http://bit.ly/3D-tekening-indevuilbak>